

Fra 1. juli
er
bladpengene
Kr. 4,00 pr. kvartal
Kr. 16,00 pr. år.

Vi krever rettsstaten gjeninnført.

Justisminister Gundersen må gå. Nå er tiden kommet til juristene

«Rettsoppgjøret» er blitt en verdensskandale

Det er intet nytt at lysende stjerner slukner. Det skjer som bekjent i universet. I billedlig språkbruk kan vi si at enkelte menn, store menn, i historisk tid såvel som i nåtiden har lyst som fiksstjerner på den politiske himmel. I mange land og til forskjellige tider har revolusjoner skapt slike. De kan ha strålet lengere eller kortere tid og kastet glans over sine store og små cirkelende drabantar. I skyggene av disse massive og i seg selv mørke legemer finner vi i samfunnslivet de lidende mennesker som kjemper for sin rett til sollys og liv.

I 5 ÅR har en tallrik folkegruppe i vårt samfunn fristet en mørk og kummerlig tilværelse i skyggene av noen tusen planeter, mørke legemer som har cirklet rundt sin livgivende fiksstjerne justisminister Gundersen.

I disse dager er en katastrofe rammet justisministers solsystem. En av hans nærmeste drabantar er eksplodert, hans størrelsesgrad var av første klasse. Eksplosjonen har rystet hele samfunnet og er blitt registrert over hele verden.

Det er ikke planeten som interesserer lenger, men fiksstjernen justisminister Gundersen.

HANS MAKT OG GLANS

er sprunget ut av trangen til revolusjon i Norge. Og 1946 var uten tvil tenkt som revolusjonsår. Og det mektigste våpen for å gjennomføre de revolusjonære ideer var rettsvesenet og domstolene fra de laveste og opp til Høyesterett.

Domstolene ble i størst mulig utstrekning fylt med kjente par-

ter og ensett. Jurien ble avskaffet og hensynet til den subjektive skyld satt til side som uten interesse. Revolusjonen var full gang. Men man kalte det «rettsoppgjør». Navnet er intet annet enn det største bedrag i vår nyere historie.

FOR DEN LYSENDE JUSTISMINISTER

har det vært maktpåliggende å få straffe flest mulig. Drabantene har brukt massevis av uhederlige midler. Offentlig dokument er fortiet, et annet og særdeles viktig brukt i rettene i årevis i forvrengt form og innhold. Det er i det hele gjort så mye galt i disse 5 år at det lar seg ikke påpeke i korthet. Og den øverste ansvarlige — justisministeren — sitter fremdeles som den ly-

Justisminister Gundersen

NS-mannen var
ikkje godteken
som fadder

«KYRKJERETTEN»
SATT EIM STOPPER
FOR DET, SA PRESTEN

Frank Solvick. 11. — 12. — 13.
Berr gbr. Ola M.

Ref. til vår samtale i dag, 16. De bad om dyp for barnet D. H. kur. På fadderlista ville De ha oppført kjøpmann S. ... R. ... Dg var ikkje med same m. l. sam. på lista. Det var. Men da

Private granskere har samlet et omfangsrikt materiale om alle juristers gjøren og laden fra 9. april 1940 til i dag

Det påstås at materialet er suppler med justisdepartementets undersøkelser angående bistandshandlinger

Av private granskere skal det ha mølet hake si best etterpå også være samlet et omfangsrikt materiale angående alle juristers gjøren og laden fra 9. april 1940 inntil denne dag. Undersøkelsen skal gjelde samtlige medlemmer av Advokatsammfundet og Dommerforeningen samt departementsjuristene, eventuelle promilleførere og andre fulejurister innen administrasjonen.

— og at det i enkelte tilfeller er en stendommelig disharmoni mellom de reelle kvalifikasjoner og den furore de har gjort.

Vedk. som sitter inne med dette materiale søker nå en advokat til å redigere og kommentere stoffet og utgi det i bokform. Hittil har det vist seg vanskelig å finne en som ikke bare er villig til å utføre arbeidet, men også våge navnet sitt. Kollegiale hensyn og uskreve paroler er en mektig bygg. Men hvem vet, — med noen langmodighet har livet en egen evne til å skaffe seg de menn som trengs, slik at også dette sterkt folte savn i vår etterkrigsliteratur kan bli dekket. Og for juristene som stand vil vel dette være en fordel, da den nåværende summariske mistro har lett for å ramme den rettferdige med den urettferdige.

Materialet påstås å være supplert med justisdepartementets undersøkelser ang. bistandshandlinger o. l. ...

«Slaget på Midtskogen»

Finnes det virkelig nordmenn som gløder seg over det som hendte på Midtskogen natten til 10. april 1947? Hvis så er tilfellet bør de minnes den hele begivenhet, fremkalle for sitt indre øye det fulstendige bildet:

96 tyske soldater reiser 14 — fjorten — mil inn i landet uten å møte motstand av noen art. Nå — det var kanskje ikke det verste. Det verste var at de greide å komme tilbake til Oslo uten å ha mistet mer enn en mann, Hauptmann Spiller. Han ble såret og døde på veien til Hamar sykehus. På norsk side ble en gardist såret.

De norske styrker ved Midtskogen skjøt ikke på tyskerne, men de skjøt i veien foran bussene. Bussene snudde midt foran den «norske front» og reiste tilbake til Oslo. Den norske styrke var stor, nok og vepnet tilstrekkelig til at den kunne ha tatt alle 96 til fange.

Hvorfor ble dette ikke gjort? Treningen på Midtskogen var i realiteten et dundrende norsk nederlag — som enhver nordmann bør minnes med skam!

«Norway under the Trygve Lie hos gamle venner nazis»
Av H. Hellmann

teresserer lenger, men fiksetjer-
nen justisminister Gundersen.

HANS MAKT OG GLANS

er sprunget ut av trangen til re-
volusjon i Norge. Og 1945 var
uten tvil tenkt som revolusjons-
år. Og det mektigste våpen for
å gjennomføre de revolusjonære
ideer var rettsvesenet og dom-
stolene fra de laveste og opp til
Høyesterett.

Domstolene ble i størst mulig
utstrekning fylt med kjente par-
titro tilhengere. Og ved diretti-
ver ble embetsverket mest ma-

for 2014 det vært maktpåliggende å
få straffe flest mulig. Drabantene
har brukt massevis av uheder-
lige midler. Offentlig dokument
er forfalsket, et annet og særdeles
vikelig brukt i rettene i årevis i
forvrent form og innhold. Det
er i det hele gjort så mye galt
i disse 5 år at det lar seg ikke
påpeke i korthet. Og den øver-
ste ansvarlige — justisministeren
— sitter fremdeles som den ly-
sende stjerne, beundret av sine
(Forts. 4. side)

Secret Service viste stor interesse for å få Henry Rinnan som medarbeider.

Var Rinnans rønning et ledd i et provokatorisk spill?

Redaktør Jørgen Vogt har i en
serie artikler i sitt blad «Fritt Ord»
behandlet Henry Rinnans flukt jule-
kvelden 1945 og karakteriserer den
som et ledd i et provokatorisk spill.
I bladets nr. 125 slutter han serien
med følgende resymer:

«Om et år gikk for saken kom
for retten, den 23. februar 1950. På
rettssakens første dag begjarte for-
svareteren, overrettsadvokat Stokvik,
at saken ble utsatt inntil to hoved-
vitner — spesielt Kjell Sørli — kunne
møte. Den dagen ble begjæringen av-
slått av retten. Men utsettelsen kom
på rettssakens annen dag. Nå dels be-
grunnet med at dette hovedvitne mang-
let og dels med at tiltalte, Øivind
Haugen, ikke kunne rammes av til-
talen slik den var formet. Og så
er saken på ny vandreng.

Politiel har vært på ivrig jakt et-
ter en ny tiltalt. Øivind Haugen
hadde allerede i 1946 forklart at han
ikke hadde skrevet artikkelen og hel-
ler ikke sett den på forhånd, men at
han tok det hele rettslige ansvar for
den. Nå søker man å gi det utseende
av at man ikke kan få saken fram
fordi man mangler selve artikkelfor-
fatteren. Hvis en anerkjennelse står i
en avis og selv om redaktøren tar
ansvaret for den rettslig, må an-
erkjennelsen bli stående fordi man ikke
får tak i den som har skrevet arti-
kelen! A nei, slik er det nok ikke.
Men det må innrømmes at det er lite
ønskelig for politiet med Øivind Hau-
gen som tiltalt. Han har nemlig med
stor dyktighet og skarpsindighet satt
seg inn i alle sakens dokumenter og
er ikke lett å møte foran rettens
stråke.

Under rettsforhandlingene ble for-

mod Johnsen, som hadde gitt de opp-
lysninger som artikkelen var bygget
opp på, spurt om hvem som hadde
skrevet artikkelen. Rettens formann
ga ham da beskjed om at det behøvde
han ikke svare på. Under jakten et-
ter en ny tiltalt, er han fra politiet
truet med å bli satt under tiltale for
å tvings fram navnet på artikkelfor-
fatteren, men han har selvsagt av-
vist det.

Nå gjelder spørsmålet om det blir
noen fortsatt rettssak eller ikke. Det
kan nok være at det finnes lite for-
målstjenlig å «rippe opp i allerede helt
eller delvis glemte ting». Særlig da
en rettssak med en tiltalt som Øivind
Haugen ikke vil løpe av uten å kaste
lys over forhold som helst skulle
glemmas og aller helst over hodet ikke
skulle bli kjent for offentligheten.

Rinnans flukt, det provokatoriske
spill i den forbindelse, den interesse
som Secret Service hadde for å få
Rinnan som medarbeider, forsøkene
med å dyssse med saken i stedet for
å få den oppklart — det er alt ting
som det er forståelig at man ikke
vil «rippe opp i».

Det telles ennå på knappene; skal
— skal ikke.»

Landsmøte i Forbundet for Social oppreisning

er besluttet holdt i Romedal,
12 km fra Hamar, 27. juni. —
Møtet åpnes kl. 13.

De representanter som sler
fra til Forbundet at de kom-
mer, vil bli innkvartert i Ro-
medal.

Sorg for at det blir sendt re-
presentantteg fra alle fylker.

FOR DENLYSNE JUSTISMINISTER

Som fadder

«KYRKJERETTEN»
SATTEN SIN STOPPER
FOR DET, SA PRESTEN

Fra en bok av Ole M. ...
Herr gbr. Ole M. ...

Kof. til vår samtale i dag, da
De bad om dåp for barnet. De
har. På fadderlista ville De
oppført kjøpmann S. ... R. ...
By var ikke med same merke-
sum på kvon det var. Men da
og nå går ut frå at det er han
som f. t. er under strafffor-
fylling for landsveik, kan en
dessaerre ikke godta han som
fadder eller kyrkjeretten.

Det var alle dette, men det er
nok ingen tyn å gjera med det.
De får underrette R. ... om det-
te.

Etter loven er det nok med
2 fudrar, så det greier seg med
det te andre om det blir vanske-
leg å skaffe flere.

Vil også be om at De meter
hitt for kl. 4 (16) så vi får ta
dåpen først, for prøvka. Det er
så lite lys i kyrkja og tek det
til å skymast no. Vi sparte litt
tid med å ta det først.

Med helsing
Sigurd Ingvaldstad.

Det som interesserer her er
ikke herr pastor Ingvaldstads
møir eller mindre forbiget med
å damme NS-folk, men om det
virkelig var en kirkeleg påste
— som var kommet inn i «Kyr-
kjeretten», han gjekk ut frø.

Underlag er det også at han
kunne godta furen til barnet
som fadder, da han fikk e. da
starre straff for «landsveik»
som kjøpmann S. ... R. ...

Var NS-folk på denne tid ute-
stengde fra kyrkja?

Gamle notater

[Med forklarende
bemerkninger]

Av visjonsproct R. Sandstad

I

Løvsanger 8. mai 1943.

Kirkedokkene ringer. Jeg går opp
i kirkegården og spør vår trofaste kir-
kefjener: «Hvem har gitt ordre til
dette?»

«Det har Dølland gjort. Han viste
meg et telegram fra biskop Berg-
grav». (Pastor Dølland var ansatt
som rettssekretær i Det norske mi-
nisterium.) (Forts. 4. side)

Men dette ble oppgitt da net-
tiste seg å ta uforholdsmessig bred
plass! Istedet er registerført en hånd-
full ikke profiterte jurister samt en
trede kategori hvis forhold ikke er
helt på det rens. Det merkelige for-
hold synes å gjøre seg gjeldende at
de samme som tynte utrednings-
ne lettest for fulgjøringen, stort sett

«Norway under the Nazis»

Vankunnighet i brosjyre- form på Amerikabåten

Isak Nilsen, Vlerdalen, heter en
mann, som har utgitt (USA Early
1948) en brosjyre på 16 sider i
grant omslag og med tittelen «Nor-
way under the Nazis». Brosjyren
utdeles til passasjerene på «Stavan-
gerfjord» og vår hjemmelsmann
sikk den på nest siste tur. Den tar
øyensynlig sikte på å informere ame-
rikanerne om forholdene i Norge
under okkupasjonen.

Den er imidlertid et forferdelig
makkverk, som vrimler av historiske
uettretteligheter og blank løgn og
kan bare ha til hensikt å varme opp
igjen hatet og forfølgelsen mot de
som bar byrdene under okkupasjonen.
Og dette skjer under en viss religiøs
maske som gjør leserne ytterligere
forstemt. Hva sier man om følgende?

Minene i Oslofjorden var vel lagt,
og ingen av skipene ville ha kommet
igjenom hvis ikke Quisling hadde an-
brakt sine spioner der for å hindre
at minene ble «touched off».

Og så gullet da, som ble ført over
fjellet til Trondheim! «Hadde tysker-
ne blitt tatt i vide gullreserver ville
vårt land vært meget fattig i dag.»

Så kommer prestene. «De fleste av
pastorene og biskopene ble sendt til
en fangeleir i nærheten av Kristian-
sand og de ble torturert på den mest
djevilske måte for å få dem til å
slutte seg til Quislings parti. Hver dag
ble de plasket og somme tider ble pin-
ner stukket under neglene på dem ..
Vår ledende biskop, Øivind Berggrav,
ble anbrakt i et grisehus og måtte
leve sammen med grisene og spise
med dem. To timer hver dag ble
han tvunget til å crawl på magen
sundt og rundt i svinestien. Det er
et under at han overlevet denne tor-
turen.»

Og slik fortsetter det side etter
side. Inntil forfatteren slutter med at
Norge i realiteten er det eneste land
i Europa, som har gjort hurtige fram-
skritt «getting back to normal».

Det er en selvsagt ting, at Den
norske Amerikalinje ikke kjenner til
den distribusjonstraffikk som drives
ombord, men det kunne ikke være
av veien om man fikk tak i mannen
som er ansvarlig for den. Her burde

te savn i vår etterkrigs litteratur kan
bli dekket. Og for juristene som stand
vil vel dette være en fordel, da den
nåværende summariske mistro har
lett for å ramme den rettfærdige med
den urettfærdige.
Materialet påstås å være supplert
med justisdepartementets utredninger
ang. bistandshandlinger o. l. ...

Trygve Lie hos gamle venner

Av H. Hellmann

Den vesttyske presse beslektet
seg tungdånds med Trygve Lie og
hans reise til Moskva. «Hos gam-
le venner» er tittelen på en lengere
artikkel i det Hamburg-blad, som
vi har fått tilsendt, og vi skal gjen-
gihovedinnholdet av den:

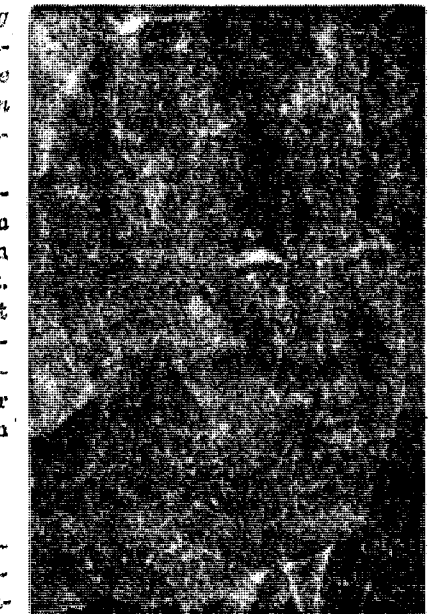
Trygve Lie har avsluttet sin for-
soningsreise, som også førte ham
til Moskva. I Moskva erklærte han
at han var tilfreds med resultatet.
Han har begrunnet sin reise med, at
han fant det nødvendig å bringe kon-
flikten mellom Sovjetblokken og Vest-
maktene nærmere sin løsning. Var
denne grunn til Moskva-reisen den
sanne grunn?

TRYGVE LIES
..... FUNKSJONSTIL som general-
sekretær utløper med dette års hast-
generalforsamling i De forente na-
sjoner. Den tidligere utenriksminister
i Norge er i høyeste grad interessert
i at han blir gjenvalgt, idet han etter
Norges faste tilslutning til Atlanter-
havsavtalen ikke har noen utsikt til
politisk karriere i sitt hjemland. I
den forbindelse er det godt å erindre
at Sovjetunionen på vegning De forente
nasjoner ham som generalsekretær i
januar 1946. Den 29. januar 1946 tru-
et Andrej Gromyko uoffisielt med at
hans regjering ville tre ut av De fo-
rente nasjoner, hvis sikkerhetsrådet
holdt fast på flertallskandidaten, den
dåværende kanadiske sendemann i
Washington, Lester Pearson, som ge-
neralsekretær i forbundet. For den
kjære husfreds skyld bøyet vestmak-
tene seg dengang som så ofte ellers.

HVILKE FORTJENESTER
KUNNE SA TRYGVE LIE
påberope seg i russernes øyne? Nett-
opp nå, når Trygve Lie uten tvil har
benyttet sitt opphold i Moskva til å
sikre seg videre understøttelse, er det
viktig nøyere å undersøke hans for-
tid.

Trygve Lie avla sitt første besøk
i Sovjetunionen i 1921. Dengang var
Det norske arbeiderparti tilsluttet den
konfronteres med sannheten og få an-
ledning til å erkjenne sin uale fram-
ferd. —

kilstrøkkelig til at den kunne ha
tatt alle 96 til fange.
Hvorfor ble dette ikke gjort?
Trefningen på Midtøstingen var
i realiteten et dundrende norsk
nederlag — som enhver nord-
mann bør minnes med skam!

kommunistiske internasjonale. Omenn
det snart etter gikk ut av Komintern
og sluttet seg til «Den 2. internasjon-
ale», ga Trygve Lie som alltid befant seg
på ytterste venstre fløy i sitt parti,
aldri opp sin intime forbindelse med
kommunistene. Han ytet dem uvan-
lige tjenester. Den viktigste av disse
tjenester var deportasjonen av Trotsky
fra Norge. I juni 1935 søkte Trotsky
som inntil da var internert av den
tyrskiske regjering på den stormfulle
øy Prinkipp i Marmarahavet, asyl i
Norge. Inntil høsten 1936 lot en ham
uforstyrret drive sin forfattervirksom-
het. I august og september 1936 fant
imidlertid de store skinnprosessersted
i Moskva mot Sinowjew, Kamenev og
andre gamle bolsjevikere, som i sine
forklaringer beskyldte Trotsky for å
ha vært med på anslag mot sovjetre-
gjeringen. Trygve Lie var dengang
justisminister i Norge, og 13. august
sendte han Oslo politimester til Trot-
sky for å foreta husundersøkelse. —
Kort etter begynte enkelte norske
aviser å beskyldte Trotsky for å kon-
spirere sammen med nazistene mot
den sovjetrussiske regjering. I be-
gynnelsen av september sendte Lie
politimesteren og lederen for passav-

Forts. side 4

Gravskjendingen belyst gjennom dokumenter

Kirkeverge L. Hansen var med i aksjonen mot gravfreden i 1945

I dag hevder han at han ikke var kirkeverge da Hildisch ble fratatt sitt gamle gravsted. De skrevne ord forteller imidlertid at han gjorde sitt beste

AV POTEMKIM

I min annen Hildisch-artikkel i «8. Mai» nr. 20 skrev jeg bl. a. at kirkeverge Ludvig Hansen hadde nektet å la fru Hildisch, som døde 23. februar 1946, å bli begravet i legatgravsted som hennes mann hadde kjøpt for tyve år siden.

Herr Hansen meddeler, at han ikke var kirkeverge på dette tidspunkt.

Denne meddelelse har vært gavnlige — for såvidt den har tvunget meg til ytterligere å fordype meg i den triste materie som heter kirkegårdspersonell, kirkevergers og kirkelige instansers dokumentariske forhold til avdøde personers graver, askeurner og festede gravsteder, med andre ord — disse myndigheters forhold til gravfreden.

På grunn av disse undersøkelser var det meg umulig å ikke unngå å få øye på kirkeverge Hansen, og den 3. september 1945 er derfor en viktig datum i kirkeverge Hansens liv. I et skriv til skolerådsmannen, parafert av gravlundsjef P. Sæland, får jeg inntrykk av at de revolusjonerende tanker om gravfreden begynner å ta form hos Ludv. Hansen, — idet han skriver:

GRAVSTEDER TIL MEDLEMMER AV NS

En finner med dette å burde gjøre oppmerksom på at det under NS styret, nærmere bestemt i den tiden Haakon Fjndahl var kirkeverge, ble gitt gravplass til utenbysboende på kirkegårdene i Oslo i en del tilfeller der enten den døde eller festeren eller begge to var medl. av NS, og der dette nok var den vesentlige grunn til at tillatelsen ble gitt. Dessuten er det av nazister som bodde i byen festet framtrædende gravsteder, særlig på Vestre gravlund. — Der hvor begravelsen har skjedd i kiste mener en at gravfreden må respekteres i alle tilfeller uansett hvordan forholdene ellers har vært. Når det gjelder urner kan det kanskje være grunn til å ta opp til ny behandling de tilfeller der utenbys nazister har fått feste urnegravsteder på kirkegårdene i Oslo, og det er grunn til å tro at deres medlemskap i NS var en vesentlig årsak til at de fikk det.

Videre skriver kirkeverge Ludv. Hansen:

«Til slutt har vi så et særskilt

beviste vilje til «gravskjening» (se bl. a. straffelovens paragraf 341), kan det kanskje tjene til unnskyldning at han muligens har vært utsatt for press, eller har vært «inspirert» fra høyere hold og av den etter «frigjøringen» i 1945 herkende rettsbevisethet?

Av en eller annen grunn føler han seg åpenbart kallet i et skriv til skolerådsmannen av 17. desember 1945, å forsterke sine forsøk på krenkelser av gravfreden, idet han slutter skrivelser med følgende konklusjon:

1. Den kommunale myndighet søker Kirkedepartementet om tillatelse til å foreta flytting av begravde NS-medlemmer fra festergrav til frigrav, som deretter slettes ut.
2. Det tillates ikke å oppsette noe monument over begravde NS medlemmer.
3. De av NS-medlemmers festede urnegraver som er større enn ½ kvadratmeter flyttes askeurnen til ¼ kvadratmeter og deretter slettes ut.

DET ER PENGER
BAKOM ALT

Politimesteren i Bergen er fornøyd

Politimester Erling Brinchmann i Bergen som er kjent som visesanger og gitarspiller sammen med Kallemann og Amundus i barnetimen over Bergen kringkaster, har framvist Bergen politikorps både billedlig og skriftlig.

Billedlig slik som bildet viser. Dette er politimesterens eget håndverksarbeide og alle og enhver kunne for en tid siden se dette bilde i et av A.s. Sundt's store utstillingsvinduer på Torgalmenning 14. Politimesterens bilde var hengt på en kiosk og framfor kiosken stod en lang kø med slaur ikledd polituniform og ventet på ett eller annet som de fikk utdelt. Bergensavisene kalte dette politimesterens utstillingsvindu og Jø i Bergens Tidende gjorde også sin merknad til utstillingsvinduet og bildet som hang framfor slaurkøen i polituniform. Jø skrev bl. a. om store briller på store menn og ymtet bl. a. om at han håpet selv en dag å bli en stor mann, slik at han kunne få store briller på nasa.

For uinnvidde forestilte dette politimesterens utstillingsvindu seg som om dette var det nyrekonstruerte politikorps med politimester Erling Brinchmann som sjef etter at politimester Aug. Pedersen sammen med de øvrige i politiet som stod i feil parti var pågrepet og fengslet og sparket ut av politikorpset i Bergen for alltid.

Denne forestilling hos uinnvidde ble desto mer styrket en tid etter da Bergens Arbeiderblad som er politimesterens lydige talerør i nr. 2 den 4. jan. 1949 skrev slik som følger:

«Til slutt vil vi gjerne for egen del gi en honnør til politikorpset i Bergen. Arbeidsoppgavene etter krigen har vært større og vanskeligere enn noensinne tidligere i korpsets historie. Men til tross

en eller annen måte. En har ikke kjennskap til om politimester Erling Brinchmann fra rette hold har hørt noen innvending eller har fått noen reprimande for å ha framstillet Bergen politikorps på en slik lite tekkelig måte. Grunnen kan være mange at her finnes unntak. Bare 2 skal nevnes unnskyldende rettsvillfarelse og at politimesteren etter hva han selv har fortalt sammen med høgsterettsdommer Solem er delaktig i avfattelse av den bekjente landssviklov.

7. april ble engelske tropper innskipet for å sendes til Norge

Den engelske løytnant Colonel Hingston har skrevet en beretning om den engelske bataljons kamp i Nord-Trøndelag i april—mai 1940. Et utdrag er offentliggjort i «Adresseavisen» og derfra henter vi følgende avsnitt:

Om kvelden den 7. april gikk vi sammen med andre tropper ombord i krysseren York. Vi hadde ikke med artilleri, transportmidler eller panservogner. Grunnen til dette eiendommelige forhold var at vi skulle til Norge som garnison og ikke som kamptropper. Kapteinen fortalte at vi skulle til Bergen, men visste ikke om vi ville møte motstand. Det ble håpet at nordmennene ikke ville ha noe i mot engelske troppers ankomst. Neste morgen fikk imidlertid York ordre om å angripe tyske skib i Nordsjøen og all

Petter Moens dagbok som gavepremie

Private arbeidsgivers forkynner stadig i dagspressen: «Oppgjort NS-sak — fullverdig søkers». — Det offentlige som arbeidsgiver, ja, til og med skolestyret hyller vel kanskje også det samme prinsipp.

Likvel hender det fremdeles av og til at en blant skolebladenes annonser eller lærere griper seg i å nikke trist gjenkjennende til den gamle gjenganger: «attest for Nasjonal holdning legges ved».

Det er som om denne enkelte, avterende skolestyreformann, — bestyrer eller -inspektør ikke synes han kan forspilte sjansen til å vise hvor utmerket han er. Her kan han da endelig en gang — uten personlig risiko — få gjort en innsats for fedrelandet — nu eller aldri! Her i kretsen skal vi vise for all verden at uforsonlighet og intoleransen er en dyd, hit skal ingen komme uten attest for NH, for lar vi heller et barn eller to, eller tre, eller tusen går under i uvitenhet og uten oppdragelse under en rådløs, ukvalifisert lærer, bare han kan vise attest for NH! Det får heller ikke hjelpe om kvalifiserte og ukvalifiserte søkere tvinges til å legge unødige arbeid på folk som kan utstede slike NH-attester.

Var det ikke en tanke (for nærv. blad) å stille i utsikt en påskjønnelse for en så utmerket standhaftighet, en premie til den skolestyreformann, -bestyrer eller -inspektør som holder lengst ut sammen med gjengangeren, altså den siste — absolutt aller siste — mann på skansen?

Det behøvede ikke være så svær en ting, en bok for eksempel. Hvorfor ikke Petter Moens dagbok?

Denne boken er jo — kristelig som den ser ut — blitt gaveboken fremfor noen med sine nesten 50 tusen eksemplarer. Petter Moen står som forfatter. Det er bare så merkelig at boken ikke kom ut straks man fant manuskriptet under sellegulvst på Møllergt. 19 sommeren 1945, at det virkelig skulle behøve å gå nesten 5 år før man ble oppmerksom på hvilke muligheter en slik bok bød på: En martyr i norsk skjebnenasjonaldrakt som kommer med slik lærdom og erfaringer måtte jo stå til troende, især når folket gis følelsen av at det igjen holdes oppe på rettsbølgen, søtnstoffet som får alt til å gli ned.

En bok om både nasjonalt heltemot,

ligere har gått til kildene, men for «Adresseavisen» må det sik-

fortugering og religiøs tvil, og som der til kan bidra til å bevise at hverken kristellighet, bønn eller evangelium kan hjelpe et menneske i virkelig nød og vande. En slik bok, sikret god kritikk i pressen, omtalt i radio av folk i god tro, forårsaker gjerne lange diskusjonsinnlegg i avisene (som får økt løssalg), og derved både får, er og blir boken reklame, den blir bestseller og fin forretning, og samtidig med at den igjen reiser hetsbølgen, slår den også et mektig slag for avkristningen.

Boken er kalt det mest gripende faktiske dikterverk etter krigen. Har vedkommende anmelder (V. G. 3. nov. 1949) gitt denne besynderlige karakteristikk av boken bare for selv å ha sine ord i behold?

Kunne det ikke nå snart være på tide for både prester, presse og skolefolk av det slag som nevnt ovenfor å stoppe opp og tenke seg om. Bedre sent eller aldri. Off Side

«Kirken og rettsoppgjøret»

Fhv. prest Brigt Hope.
(Høget forlag, 77 sider.)

Anmeldt av L. Frøyland.

Den kjente prest og fredsvenn Brigt Hope har på eget forlag gitt ut en brosjyre om «Kirken og rettsoppgjøret».

Den innledes med et kort forord hvor forfatteren uttaler håpet om at sinnene nå såpass langt etter frigjøringen er falt tilstrekkelig til ro til at han kan bli hørt også i den andre leir.

Som prest ligger det særlig nær for ham å tenke på kirken og dens ledere og i denne lille boken stille dem ansikt til ansikt med visse kjenns-gjæringer og spørre om de fremdeles vedkjenner seg og godkjenner slik ferd.

Det gjør ham ondt at meget i hans lille arbeide er blitt et angrep på den kirke hvis tjener han har vært i mange år. Det er imidlertid ikke for å skade den, men om mulig å få rettet på det som han anser for å være skakt og skjævt.

Det sier seg selv at biskop Berggravs «Folkedommen over NS» har fått en ganske bred omtale. Den er jo kanskje mere enn noe annet blitt toneangivende for rettsoppgjøret. Under tegnede fikk seg den utlånt av fengselsprest Tråen våren 1945 på Møllergt 19, med de ord: «Den er sendt til alle landets dommere for å

gravlund. — Der hvor begravelsen har skjedd i kiste mener en at gravfreden må respekteres i alle tilfeller nansett hvordan forholdene ellers har vært. Når det gjelder urner kan det kanskje være grunn til å ta opp til ny behandling de tilfellene der utenbys nazister har fått feste urnegravsteder på kirkegårdene i Oslo, og det er grunn til å tro at deres medlemskap i NS var en vesentlig årsak til at de fikk det.»

Videre skriver kirkeverge Ludv. Hansen:

«Til slutt har vi så et særskilt tilfelle der generaldirektør Dietrich Hildisch har festet et gravsted på 6 plasser på Vestre gravlund, uten at det ennå er tatt til bruk til begravelse. Dette gravsted ble i 1919 festet av skipsreder H. E. uten at det ble brukt til begravelse. Festeren kom visstnok senere i så store økonomiske vanskeligheter at han ikke ønsket å beholde det, og generaldirektør Hildisch fikk så overta det i 1922. Også han fikk uten å ha bruk for det. Til gravstedet er det av Hildisch betalt inn et gravlegat som nå er på 9000 kroner.»

Nå faller herr Hansen helt ut av kirkevergerollen og starter med følgende klassiske landssvikaktorbegrunnelse sin energiske kampanje mot dette juridisk bombesikre stedsevarende Hildischgravsted slik:

«Det synes i all fall i dette tilfelle lite rimelig at Hildisch fortsatt skal disponere dette gravstedet. Han er selv som kjent fengslet og hele hans formue under forvaltning.»

Skolerådsmannen setter imidlertid denne tankegangen

om flytting av urner litt på plass i sitt skriv av. 12. desember 1945, idet han sier:

«Jeg finner det allikevel lite tiltalende å gå til oppgraving og flytting av urnen og synes forøvrigt ikke at det egentlig er noen vesensforskjell mellom jordbegravelse i kiste eller nedsetting av urne.»

Og skolerådsmannen fortsetter:

«Med hensyn til generaldirektør Hildisch's gravsted, som ennå ikke er tatt i bruk, bør bortfestingen av denne sølves annullert — —»

Til tross for en noenlunde mennesskelig tankegang hos skolerådsmannen, ble dog den i 1929 avdøde datter av Hildisch — Lizzies urne som ble bialt i Krematoriets urnehall flyttet og nedlagt på Vestre gravlund våren 1947, etterat en ulovlig hadde berøvet Hildisch hans gamle gravsted.

KIRKEVERGE LUDVIG HANSEN FORSTERKER SITT ANGREP PÅ GRAVFREDEN

Til oppskyldning for herr Hansens

søker Kirkedepartementet om tillatelse til å foreta flytting av begravede NS-medlemmer fra festergrav til frigrav, som deretter slettes ut.

2. Det tillates ikke å oppsette noe monument over begravede NS medlemmer.

3. De av NS-medlemmers festede urnegraver som er større enn ½ kvadratmeter flyttes askeurnen til ¼ kvadratmeter og deretter slettes ut»

DET ER PENGER BAKOM ALT

Den 29. november 1927 skrev den nåværende kirkeverge Johan Schwingel — om det som er viktigere enn alt i forbindelse med ødeleggelsen av generaldirektør Hildisch — nemlig penger. Det er riktig nok et mindre beløp det gjelder, men da jeg traff Hildisch for første gang i 1948, og ble grepet av det udmønte, men ribbede justisoffers skjebne, fortalte han at han ikke fikk underhold av «bost.» Denne mann som var blitt frastjålet og berøvet en stor garderobe, gikk i et par bukser hvorav den ene kneet stakk ut.

Herr kirkeverge Schwingel skrev den gang:

«Herr fullmektig Nergaard, adv. G. Melbye og J. O. Melbye, Oslo.

Ad fhv. generalkonsul Hildisch's bo

Som gravlegat nr. 1271 ble det den 14. juli 1922 innbetalt kr. 4500 til feste og vedlikehold for ALLTID av Hildisch's gravsted nr. 3220 i parken på Vestre gravlund.

Slik som forholdene nå ligger an får ikke Hildisch beholde dette gravstedet. I stedet har han fått feste et alminnelig gravsted på samme gravlund — nr. 5076, F. 6.—12. 1932. Det er bestemt at dette skal bli festet og vedlikeholdt i 25 år .. Dette legat beholder samme nr. og deter avsatt kr. 700 til det .. Det som blir igjen av det innbetalte beløp med renter utgjør nå kr. 865,19 som vedlagt sendes Dem som tilsynsmann for bost. Kvittering imøtesees

Skolerådsmannens innstilling av 1. desember 1945 at bortfestingen av Hildisch's gravsted burde søkes annullert, ble enstemmig godtatt av Oslo menigheters fellesråd og er godkjent av stiftsdirksjonen og Kirkedepartementet. Stiftsdirksjonen består av fylkesmannen Platou og biskop Berggrav.

Om dette uttaler kirkeverge Schwingel 30. juni 1948 bl. a.: «Etter min mening er den ordning som er truffet både moralsk og juridisk forsvarelig.» Herr N. føler trang å sette seg både til jussen og moralen!

detto var det høykonstruerte politikkorps med sjef etter at politimester Aug. Pedersen sammen med de øvrige i politiet som stod i feil parti var pågrepet og fengslet og sparket ut av politikorpset i Bergen for alltid.

Denne forestilling hos uinnvidde ble desto mer styrket en tid etter da Bergens Arbeiderblad som et politimesterens lydige talerør i nr. 2 den 4. jan. 1949 skrev slik som følger:

«Til slutt vil vi gjerne for egen del gi en honnør til politikorpset i Bergen. Arbeidsoppgavene etter krigen har vært større og vanskeligere enn noensinne tidligere i korpsets historie. Men til tross for at styrken for en stor del har bestått av nye og utrenete folk er oppgavene løst hurtig og betryggende.»

Det har vært slik før, og sannsynlig så er det vel slik nå, at den som har framstillet politiet på en utekkelig måte er blitt straffet på

Mordet på Raymond Colberg — et av okkupasjonstidens mest bestialske

Men det var også Gulosten og hustru som var ute på krigsstien

Sammen med et annet par lokket de Colberg i en felle

Liket ble partert og de kvinnelige mordere drev

«anatomiske studier»

Av Oddvar Halbostad

Før den tyske okkupasjon av Norge var Siegfred Andersen «Gulosten» kjent som en i høyeste grad kriminell person. Og da sabotasje og ganstervirksomheten ble satt igang for alvor, gikk han inn i rekkene og ble snart en skattet medarbeider.

I 1941 ble han sammen med professor Marstrander og en frk. Mimi Jørgensen arrestert av tyskerne. En mann ved navn Raymond Colberg ble mistenkt for å ha angitt trekløveret til tyskerne. Grunnet for arrestasjonen var at de skulle ha vært i besittelse av våpen. Frihetsberøvelsen ble imidlertid ikke av lang varighet, idet de ble løslatt ganske snart.

I mars måned 1942 ble Colberg myrdet. Kort tid etter kom tyskeren F e h m e r i besittelse av en intern rapport fra Milorgs. terrororganisasjon, hvorav det framgikk at banden hadde overvold å likvidere Colberg, men ikke gjort det. Milorg. kunne ik-

ke bringe på det rene hvem som hadde utført mordet. Først i juli 1944 ble mordet oppklart idet fru Ingrid Andersen (Gulostens hustru) ved flere anledninger i fylla hadde skrytt av at hun hadde vært med på å drepe Colberg. Dette kom i form av rykter sikkerhetspolitiet for øre, og så begynte snøballen å rulle. Tyskeren F i c h t e r fikk saken til etterforskning, og det ble foretatt arrestasjoner, og forhøret av de arresterte brakte følgende for dagen: En kvinnelig bekjent av Colberg lokket denne med til bryggene under foregivende av at han skulle få kjøpe kaffe, og derfra til dyrehospitalet «Cheval», hvor han ble skutt. De som medvirket i dette var 2 kvinner og 2 menn. Det ene av paret var herr og fru Gulosten.

Av forklaringer opptatt av de arresterte kom det fram at de to kvinner bl. a. hadde drevet «anatomiske studier» av likets kjønnsorganer. Liket ble partert og slengt ned i en kum hvor døde dyreskrotter vanlig-

Møllegt. 19 sommeren 1945, at det virkelig skulle behøve å gå nesten 5 år før man ble oppmerksom på hvilke muligheter en slik bok bød på: En martyr i norsk skjebnesjonaldrakt som kommer med slik lærdom og erfaringer måtte jo stå til troende, især når folket gis følelsen av at det igjen holdes oppe på rettsbølgen, søtn.stoffet som får alt til å gli ned.

En bok om både nasjonalt heltemot,

ligere har gått til kildene, men for «Adresseavisen» må det sikkert være en ubehagelig nyhet, at englenderne allerede om kvelden 7. april skulle innskipe seg til Norge. Hele kalamiteten var og er, at Hitler på en eller annen måte hadde fått kjennskap til aksjonen og sørget for å komme først!

vis oppbevartes. Derfra ble det fjernet dagen etter, og med lastebil kjørt og kastet i Akerselven — innsydd i en sekk. For å danne seg et fullstendig bilde av «patriotenes» bloddåd kan nevnes at Colbergs verdigjenstander var fjernet. Han var morddagen i besittelse av kr. 10 000 plus klokke ogringer. Liket måtte identifiseres ved hjelp av tannlege. På grunn av den bestialske måte mordet var utført på ble det besluttet at de impliserte skulle stilles for standrett. Her .. ble iallfall fru Ingrid Andersen dømt til døden, og senere henrettet av Sonderkommando Hans i nærheten av Grini.

Som leserne erindrer kom navnet Gulosten i 1945 igjen på alles leber. Han myrdet to intetanende tyske krigsfanger. Denne dåd ble påskjønnnet med påtaleunntatelse idet det ble hevdet at Gulosten var fysisk nedbrutt og ikke ansvarlig for sin handling, idet han dagen i forvegen hadde vært med på å identifisere sin hustrus lik på — — Trandum! Hm!

lille arbeide er blitt et angrep på den kirke hvis tjener han har vært i mange år. Det er imidlertid ikke for å skade den, men om mulig å få rettet på det som han anser for å være skakt og skjevt.

Det sier seg selv at biskop Berg-

gravs «Folkedommen over NS» har fått en ganske bred omtale. Den er jo kanskje mere enn noe annet blitt toneangivende for rettsoppjøret. Undertegnede fikk seg den utlånt av fengselsprest Tråen våren 1945 på Møllergt 19, med de ord: «Den er sendt til alle landets dommere for å danne grunnlag for rettsoppjøret.»

Det kollektive skyldbegrep som biskop Berggrav hevder overfor alle NS-medlemmer — også de passive — er ikke bare gammeltestamentlig, men tilhører det eldste og mest primitive trinn i den gammeltestamentlige religion.

Hope refererer videre biskopens rundskriv av 9. mai 1945 til prester og menigheter om suspensjon av prester, et rundskriv som i likhet med «Folkedommen ov NS» vakte sorg hos dem det gikk utover. En tidligere NS-prest fortalte meg engang på Illebu at han hadde spurt sin biskop hvordan han hadde kunnet få seg til å sette sitt navn under et slikt skriv og fått det svar: «Jeg var nødt til det, ellers ville jeg blitt avskjediget.»

Er en utsoning med kirken mulig? Forfatteren håper det og skriver til slutt om «Et kommende rettsoppgjør — det siste», som han finner grunnlag for i noen bemerkninger i «Folkedommen — —»

Hopes lille bok fortjener å finne mange lesere, ikke bare blant kristelige interesserte lidelsesfeller, men også blant kirkens nåværende myndigheter og tjenere.

Funderinger

Jeg sitter og funderer på hvorfor de 7 stortingsmenns forslag om amnesti ikke er kommet til behandling i Stortinget. Forslaget ble framsatt visstnok i februar. Blant de 7 var to framstående representanter for Ap. Forslaget gikk ut på at rettsoppgjøret skulle avsluttes på 5 års dagen med bl. a. et stort amnesti osv. Altså burde forslaget ha vært behandlet FØR 5 årsdagen for frigjøringen, nemlig 8. mai 1950. Men etter at justisminister Gundersen hadde avvist det i et intervju er det blitt dødsens stille. Lar virkelig 7 stortingsmenn seg på denne måten målbinne? — Eller kan de ikke kreve et forslag behandlet? Hva er det som egentlig foregår i vårt såkalte demokrati?

Redaktør
Arvid B. Arntsen

Forretningsfører
Per Kvendeb

Kontor: Fløyveien 25, Kristiansund N. Telefon 1880
Abonnementpris kr. 10,00 pr. år
Utgitt av Interessentekapet 8. Mai

Klare linjer i oppgjøret

Den engelske statsmann, lord Maurice Hankey, som var medlem av både Chamberlains og Churchills regjeringer under krigen, har i sin bok «Politics, Trials and Errors» rettet alvorlige og velbegrunnede anker mot det oppgjør i rettslige former, som har funnet sted etter krigen. Vil ikke hele Nürnbergpolitikken, som han kaller den, vekke den forestilling at det råder en lov for seierherrene og en for de slagne? Vae victis! Er ikke dette et slett foredømme for fremtiden? spør han. Statuttene for krigsdomstolene ble laget i London i juni 1945 og gitt tilbakevirkende kraft. Enkelte av lovgiverne satt senere selv som dommere og dømte etter denne selvlagde internasjonale rett.

Vi skulde tro at det hadde vært en nyttig gjerning å oversette lord Hankeys bok til norsk, men vi er bange for, at ensrettetheten hindrer det, fordi hans anklage i like høy grad rammer det norske politiske oppgjør med tilbakevirkende lover og selve lovgiverne som dommere. Det ser ut, som om det er parallele linjer i alle seierherrenes oppgjør og et Vae victis er den parole, som verdenskrigens bakmenn har gitt alle de impliserte.

For at denne parole skal kunne virke som et dogme hindres også avdekningen av de historiske kjensgjerninger, og så lever man videre på det, som overløge Scharrtenberg i Norsk forening for samfunnsforskning 25.5.50 karakteriserte som systematisk historieforfalskning.

Alle vi, som er rammet av denne historieforfalskning og av den Roosevelt-Churchillske skål i Casablanca 23.1.43 for «Unconditional surrender» — den ubetingede overgivelse — må imidlertid ikke gi opp. En gang i tiden het det: Proletarer i alle land, forener eder! I dag går ropet over verden, en sønderrevet og splidaktig verden: politisk dømte, forener eder. Søk sannheten, gjennomfør rettsstaten.

Mektige tildels ukontrollerbare krefter står bak den forfølgelse, som har rammet millioner av mennesker og som har kostet strømmer av blod. Det blir derfor en fortsatt hard kamp vi må vente oss. I denne kamp regner vi med alle de positive mennesker, som er frarånet sin borgerlige ære, og deseuten alle de andre i stadig økende skare, som ser sannheten i øynene og erkjenner at dette bærer galt avsted. I organisasjonenes og parolenes tid er det ingen annen vei å gå enn gjennom sammenslutning og organisering av felles krefter, nasjonalt som internasjonalt, og det må skje åpent og på lovens grunn. Det er klart, at det her er tale om en politisk bevegelse med vernet om rettsstaten som det første og største, men det er politikk over partiene og med dagsakutelle krav, som først må oppfylles. Dr. juris Gustav Smedal har i sin bok «Patriotisme — Landssvik» formulert disse krav således:

«De passive medlemmer krever at den urett de har lidt, må gjøres god igjen. Heri ligger bl. a.:

1. at deres navn slettes av kriminalregistrene,
2. at de får tilbake alle fratatte rettigheter,
3. at de blir gjeninnsett i sine tidligere stillinger. Kan det ikke skje, skal de skaffes stillinger som er jevn gode med dem de

Dagens debatt:

Norsk utenrikspolitikk

Av Peder Woxholt

Nei, herr redaktør, den går vi ikke med på. Hadde vi vinteren 1939—40 tatt en kamprenet armé på 250.000 mann istedet for de åju eller fjorten tusen med brukket gevær, og hadde denne armé vært utstyrt med førstklassens luftvåpen, stridsvogner og antitankskyts så hadde vi vært spart for den største skam og ulykke i Norges historie.

Her kom tyskerne med en håndfull menn og hærsette landet, mens regjeringen rømte, så en knapt så skolsalene på dem. Denne regjering og dens haleheng som i nær en menneskealder hadde sådd den onde dragesed i folket og til overmål forkynt at de ville ikke vi skulle forsvare oss med våpen i hånd mot fremmed krigsmakt. Den krig som her til lands skulle føres, skulle være mot egne landsmenn. Så falt gudsdommen, og de måtte istrid med sin lære velge militær motstand — for å berge rømlingenes egne liv. En skulle med rettferd ha ventet at de da selv hadde tatt sitt brukne gevær i hende og stillet seg i spissen for den ungdom som måtte dø som annet slaktefæ. — Men de gjorde ikke det. De nøyde seg med å kommandere ut såpass styrker at de såvidt fikk ryggen selv fri. Der var nok mange i de dagene som ville ha forstått det om de utkommanderte hadde tvunget Nygaardsvold, Monsen, Koht og resten av de egentlige landssvikere med bajonetten i ryggen til å stille seg forrest i kuleregnet.

Der sto vi den 8. april 1940 med noe slikt som 7000 mann nylig innkalte og elendig utstyrte tropper, som ikke var disponert til stridsavkthold på kysten, men lå til oppøving rundt om på ekserseplasser, med forsømte og vanskjøttede kystfestninger, der det bare var mellom ¼ og ½ av full mobiliseringsstyrke, — med slett øvet befal som for en stor del ikke hadde gjort tjeneste siden forrige verdenskrig, med sjøminene liggende i opplag på land!

Den slags nøytralitetspolitikk er objektivt landssvik, og hjalp oss selvsagt ikke det minste, det skulle også bare mangle.

Under den første verdenskrig hadde vi en regjering som gikk inn for å verge vår nøytralitet. Det ble mobilisert straks da krigen brøt ut, og miner ble lagt ut. Øvelsestiden i hær og flåte ble øket, og til forsvarsmister ble satt en av landets fremste fagmenn. Arbeiderpartiet raste den gang over Holtfodt og alt det han

gjorde for å berge landet gjennom krigen. Men han kunne ta det med ro. Seinare har både det engelske admiralitetet, den tyske generalstab og den franske marineminister erklært at når de respekterte vår nøytralitet i den grad de gjorde under den første verdenskrig, var det fordi de visste at her den gang var vilje til å forsvare den til det ytterste (St. Tid. 1933, s. 282).

Den mobiliseringsordre som gikk ut 9. april 1940 kl. 8,45 om morgenen, altså i aller siste liten, gjaldt ikke en øyeblikkelig mobilisering, for personellet skulle først møte den 11. april — på tredje krigsdag. I mellomtiden skulle tyskerne altså uhindret få adgang til å sende stadig nye forsterkninger inn i landet av personell og materiell og sette seg så fast at det var ugjærlig å få dem ut igjen. Nede på Halden hadde general Erichsen på egen hånd tatt initiativet og gitt ordre til øyeblikkelig mobilisering av sin divisjon. Men da regjeringens mobiliseringsordre kom til ham, fant han å måtte kalle sin ordre tilbake. Så ble Fredrikstad hørtatt om natten, fordi tyskerne kunne gå inn uhindret av mineer. Og til å møte disse tyskerne skulle altså divisjonen først få trosser 3 døgn seinere!

En skulle tro at det var en samling tullingex, eller det som verre er, som satt i det norske riksstyre. — Major O. H. Langeland har sagt det på denne måten:

Det vil oppstå en pussig situasjon hvis en lærer en gang om mange år gir sin 1. gymnasieklasse følgende stillingsoppgave: «Hva skulle den norske regjering ha gjort i 1940 om den hadde vært betalt av Hitler for å bringe Norge i hans vold?» Den mest intelligente gutten i klassen vil da skrive: «Regjeringen skulle ha gjort akkurat det Nygaardsvold og Koht gjorde. Den hadde dog neppe tort gå så langt i retning av å legge landet åpent, for det kunne ha vakt mistanke om forræderi».

En nøytralitet skal verges, og verges med alle midler, så sant folket er liv laga. Står valget mellom kanoner eller smør, får en velge det første. Det er likefram forferdende å se at voksne mannfolk med henvisning til hendingene omkring 9. april 1940 kan hevde at nøytralitetspolitikk ikke hjelper oss det minste. At arbeiderpartiet, som nå søker å tåkelegge sine tidligere landsskadelige storverk,

Forts. side 4

REFLEKSJONER

KNUT HAMSUNS HUKEN
er fortsatt bestseller i Vest-Tyskland og det gjelder ikke minst hans siste bok «På gjengroddes allars», som overalt har vakt furor og er livlig kommentert. Det utslag av hans popularitet er at byen Mölin i Holsten har tilbudt Hamsun æresborgerskap sammen med Bernhard Shaw, og begge diktere har tilkjennegitt at de vil motta utnevningen. Men på grunn av alder er det liten utsikt til at noen av dem personlig vil kunne motta utnevningensbrevet. — Mölin har i den siste tid vært et yndet søndagsutfluktssted for de norske Tysklandsoldater, og nå fortelles det at det blant dem er reist en agitasjon for å boykotte byen fordi den vil hedre den norske dikter — som om flertallet av Tysklands-soldatene har noen betingelse for å dømme om Knut Hamsuns betydning som dikter. Å nei, det er nok andre motiver som ligger bak denne agitasjon, og de ville sikkert kunne få en replikkens kunstner som Bernhard Shaw til å lage et fyrverkeri, hvis han får kjennskap til de bolde krigeres «kulturelle» innsats. —

GENERALMAJOR REMER,

mannen som fra å være soldat gikk over til å bli politiker, er dagens store navn i Slesvig-Holsten. Hans parti karakteriseres som «nazytisk», og han sier selv at han vil videreføre det gode i nasjonalsocialismen. Vi vil overta tanken om folkefellesskap og soldaterholdning, sier han, og skape et demokrati med autoritetsprinsippet som grunnlag. Den sosialistiske tanke skal tre i forgrunnen. Det enkelte menneske må innordne seg i det tyske samfunn. Individets frihet hører opp, hvor lydigheten mot fellesskapet begynner. Om avnazifiseringen etter 1945 framholder han, at den ikke var påkrevet. Vi hadde nok kunnet forstå, hvis folk som hadde begått en forbrytelse, var blitt stillet for tyske domstoler, men at vestmaktene med tilbakevirkende kraft befalte gjennomført en avnazifisering betyr at den største rettsløshet er blitt erklært for 1000 år framover i tiden. Avnazifiseringen er en ensidig voldshandling mot tyskerne. Den hadde muligens vært berettiget dersom Nürnberg-prosessen var blitt etterfulgt av «et større Nürnberg». Forholdene i konsentrasjonsleirene under krigen var en gylden tid mot den behandling vi fikk av engleaderne i interneringsleirene etter krigen. — Det var Remer som i en kritisk situasjon reddet Hitlers liv — ikke som nasjonalsosialist, men som soldat —

brytelse av Deres regjering?» — Skulle dette ikke være noe for dem som taler det store ord om menneskerettene. Eller gjelder ikke disse for de arme malayere under Labourregjeringens høye beskyttelse?

DEN SKYLDIGE

Det skal reises et monument over president Franklin Roosevelt i Oslo og dagen for dets høytidelige avsløring nærmer seg. Vi er bange for at det blir verdens eneste monument over den henfarne, for glansen er gått av ham alle steder enn nettopp i Norge. La oss bare gjengi noen refleksjoner fra Kalmar Läns Tidning, som skyter midt i blinken:

«Hur har verdigheten kunnat utveckla sig i så diametralt motsatt riktning mot den som utlovasdes för folken? Utan ringaste tvekan kan huvudansvaret härför läggas på en enda man, president Franklin D. Roosevelt, den man, som i sin självhärlighet och maktfullkomlighet ansåg sig ha fått ett personligt uppdrag av Vår Herre att leda världens öden, vilket även mrs. Roosevelt berättar i sine memoarer. Huru den mannen «ljög oss inn i kriget» som en kongressledamot yttrade under presidentkampanjen och huru han enligt ambassadör Bullitt lämnade efter sig «en amerikansk utrikespolitikk i konkurstillstånd» är amerikanarnas ensak. Men huru samme man förde ryssarna in i hjärtat av Europa angår i högsta grad oss europeer. Hur detta död planlades är nu bekant i minsta detalj.»

FOR TI ÅR SIDEN

Med vemot slår vi opp i gamle årganger av dagspressen. De fleste av avisene har hugget halen av og fornekter sin fortid, men det som de skrev står allikevel på trykk — som f. eks. følgende hentet fra «Arbeiderbladet» 14. juni 1940:

«Etter at de allierte tropper i Nord-Norge ble trukket tilbake, og det ikke lenger var mulig for de norske tropper å kjempe videre mot den tyske overmakt måtte, som våre lesere vet, den norske overkommando innstille fiendtlighetene. Den norske krigsmakt her i landet måtte kapitulere. I samband med dette rømte kongen, kronprinsen og Regjeringen til England.

Det forhold at kongen og regjeringen har reist til England og har erklært at de vil kjempe videre sammen med de allierte har skapt

annen vei å gå enn gjennom sammenslutning og organisering av felles krefter, nasjonalt som internasjonalt, og det må skje åpent og på lovens grunn. Det som diskuteres her er tale om en politisk bevegelse med vernet om rettsstaten som det første og største, men det er politikk over partiene og med dagsaktuelle krav, som først må oppfylles. Dr. juris Gustav Smedal har i sin bok «Patriotisme — Landssvik» formulert disse krav således:

«De passive medlemmer krever at den urett de har lidd, må gjøres god igjen. Heri ligger bl. a.:

1. at deres navn slettes av kriminalregistrene,
2. at de får tilbake alle fratatte rettigheter,
3. at de blir gjeninnsett i sine tidligere stillinger. Kan det ikke skje, skal de skaffes stillinger som er jevn gode med dem de måtte forlate.
4. at de får tilbake alle fratatte verdier med lovlige renter,
5. at de får erstatning for de økonomiske tap de har vært påført ved rettsforfølgningen og den offentlige forvaltning av deres formuer.»

Disse krav utvider vi til å omfatte alle de politisk dømte, idet passiv og aktiv blir et fortolkningsspørsmål med alle dets svakheter, og at aktivitet i de fleste tilfeller var uttrykk for helhjertethet og oitervilje.

Allerede 6.3.47 skrev direktør Lorentz Vogt, at det er «blandt almenheten — først og fremst våre jurister — en stigende forståelse av at det oppgjør som nå finner sted ikke er en rettsstat verdig.» Denne forståelse er i fortsatt vekst, selv om mange er så sorgelig trett av hele oppgjøret og helst vil glemme. Og blant dem som ønsker glemselens snør over sine gjerninger, finner vi mange av dem, som villig eller uvillig tok del i det politiske rettsoppgjør i den første hektiske tid. De vil gjerne ha det ugjort, fordi sporene skremmer.

De, som har makten her i landet i dag, er imidlertid ikke til sinns å ville medvirke til et generalt oppgjør. De foretrekker benådningslinjen, og det er vel og bra, men det er ikke nok. Det er den fulle og ubetingede oppreisning vi krever for oss og våre lidelsestilfeller, den selvsjenge gjeninnsettelse i alle rettigheter. Skjer det, så får vi heller forsøke å glemme alle overgrep, all forhøvelse som er overgått oss i disse årene. Men ett krav kan vi ikke korte av på, og det er at den historiske sannhet skal for dagen, usminket og under full kontroll. Før det skjer, er hverken vart navn eller fedrelandets navn kommet til ære og verdiguet igjen, som seg her og bør.

Dr. juris. Gustav Smedals bok: Patriotisme og landssvik.

Første opplag av dr. Smedals ypperlige bok ble utsolgt på kort tid. Mange steder var boka overhodet ikke å få, andre steder ble det for få eksemplarer til å dekke etterspørselen. Nå foreligger nytt opplag i samme pene utstyr og gode trykk som første gang.

Alle sannhetssøkere og alle som på en eller annen måte er rammet av «rettsoppgjøret», må sikre seg dette nøytrale, saklige og verdige verk om etterkrigens «rettspleie», mens det ennå er å få. Dr. Smedal er den skarpe og klare jurist, som ikke befatter seg med utenomsnak, men finner fram til sakens kjerne. Hans stil er elegant og letlest. Det er i det hele tatt en glede og oppmuntring å for-

lyse seg i denne kilde av sann og klar opplysning om et av samtidens mest brennende spørsmål i vårt land. Dr. Smedals bok kan stå som et monument på nettopp den gode, vederheftige form for opplysningsvirksomhet som også er Forbundet for Sosial Oppreisnings fornemste oppgave.

Denne bok må kjøpes av alle tidligere NS-folk og andre som har fått løse den «gjenreiste rettsstat» på peisen. Og ikke bare det; den må spredes — f. eks. brukes som gavebok — til slekt og venner rundt omkring. Og den må kjøpes av enhver som uten forhandlingsstilling og fordommer søker sannheten om forholdene i vårt land i dag.

«Arbeiderbladet» hadde i sitt num-

mer 8. oktober 1948 en tospaltet overskrift som lød: «Landssvikpolitiet avviker — nær 100 000 saker avvirket.» Vi er altså ikke så ganske fæl! Gjør alle sin plikt, vil dr. Smedals bok bli etterkrigstidens — for ikke å si «alle tiders» — bestseller.

KAPP, den 31. mai 1950.

Under den første verdenskrig hadde vi en regjering som gikk inn for å verge vår nøytralitet. Det ble mobilisert straks da krigen brøt ut, og miner ble lagt ut. Øvelsestiden i hær og flåte ble øket, og til forsvarsminister ble satt en av landets fremste fagmenn. Arbeiderpartiet raste den gang over Holtfodt og alt det han

sa langt i retning av å legge landet åpent, for det kunne ha vakt mistanke om forræderi.

En nøytralitet skal verges, og verges med alle midler, så sant folket er liv laga. Står valget mellom kanoner eller smør, får en velge det første. Det er likefram forferdende å se at voksne mannfolk med henvisning til hendingsene omkring 9. april 1940 kan hevde at nøytralitetspolitikk ikke hjelper oss det minste. At arbeiderpartiet, som nå søker å ta kelegge sine tidligere landskadelige storverk,

Forts. side 4

Ukens kronikk:

Europas livsrom

Av Oswald Mosley

III.

Europas livsrom faller i to storrom. Det første er Europas østre hjemland. Der er rom, som er europeisk rom. Der finnes naturrikdommer, som er europeiske. Det tilhører Europa, ikke orienten. Bare europeere har energi og dyktighet til å utvikle det. Vi krever det tilbake.

Det annet rom er i Afrika, som vil bli Europas samvelde. I disse to landområder finnes alle de råstoffer og mineralrikdommer, med hvilke europeerne vil bygge opp den største kultur, verden noensinne har vært vitne til. Europas østre hjemland er blitt lagt inn under det orientalske sovjetvelde ved den broderkrig, som forrådde Europa. Ut fra denne basis truer asiaterne nu de vesteuropaiske land. De har allerede innledet politisk kamp om herredømmet over Europa. Sluttresultatet på denne idékamp vil bli at de ikke bare taper de tyske og europeiske landområder (som de nylig ervervet), men at de også mister de russiske landområder, som i virkeligheten er europeiske. Østen har begynt kampen med innfallet i vesten. Den vil ende med Sovjets tilbakevenden til østen, fordi en orientalsk ide ikke kan seire over en europeisk ide.

Senere skal vi i denne lille avhandling vise hvorledes og hvorfor denne kamp er blitt, og vil forbli kampen om en avgjørende ide! En slik tro vil sluttelig vinne tilbake Europas folk og landområder.

mer 8. oktober 1948 en tospaltet overskrift som lød: «Landssvikpolitiet avviker — nær 100 000 saker avvirket.» Vi er altså ikke så ganske fæl! Gjør alle sin plikt, vil dr. Smedals bok bli etterkrigstidens — for ikke å si «alle tiders» — bestseller.

KAPP, den 31. mai 1950.

Hvorfor Høyden.

AFRIKA

Afrika er Europas samvelde. Det inneholder umåtelige naturrikdommer, som bare kan bli fullt utviklet ved hele Europas forente anstrengelser. Det europeiske broderskap må vie den store oppbygging den samme energi, som den viet broderkrigens ødeleggelse. Kampen mot naturen i Afrika må bli ført som en krigsoperasjon; denne gangen en krig — ikke for å drepe — men for å skape. For Afrika kan bli Europas økonomiske redning. Der finnes ikke bare industriens vanlige råstoffer, men de tropiske produkter vi ikke kan framstille her hjemme. Disse kan en sikre seg til gjengjeld for europeiske kapitalgoder og industriprodukter i særlig bytte mellom produsenter som er frigjort fra den avdøende verdens internasjonale pengefyresters trældomsåk. Sammen kan Europa og Afrika bygge opp folkestaten og et samvelde av produsenter, som kan tre i stedet for pengestaten og åger-samveldet.

SLÅ KOLONIENE SAMMEN!

For dette øyemed er det påkrevet, at alle folkene slår sammen sine afrikanske kolonier. Det første skritt må være å gi Tyskland og Italia deres gamle kolonier tilbake, så de kan tiltre denne store forening med ære og verdighet, for fritt å kunne yte sitt bidrag sammen med de øvrige. Deretter vil alle Europas nasjoner bli anmodet om å slå sine afrikanske kolonier og hjelpekilder sammen. På denne vis vil Afrika-samveldet bli dannet. Dette kontinent vil så bli styrt og utviklet av alle europeiske folk på like fot. Hvert folks innflytelse vil i denne misjon bli basert — ikke på hva de tidligere har eiet — men på den energi, de nå vil vie dette arbeide med å bygge opp den nye kultur. Vi lever ikke i fortiden, men i nåtiden, våre øyne er rettet mot fremtiden.

(Fortettes).

tene med tilbakevirkende kraft befalte gjennomført en avnazifisering betyr at den største rettsløshet er blitt erklært for 1000 år framover i tiden. Avnazifiseringen er en ensidig voldshandling mot tyskerne. Den hadde muligens vært berettiget dersom Nürnberg-prosessen var blitt etterfulgt av «et større Nürnberg». Forholdene i konsentrasjonsleirene under krigen var en gylden tid mot den behandling vi fikk av engleadderne i interneringsleirene etter krigen. — Det var Remer som i en kritisk situasjon reddet Hitlers liv — ikke som nasjonalsosialist, men som soldat — og nå er han overbevist om sin misjon: å redde sitt fedreland fra undergangen. Vi vil nok høre mer om ham.

IKKE DESTO MINDRE

Fortsetter avnazifiseringen enkelte steder, selvom den begynner å få et litt komisk skjær over seg. I München har Hitlers fotograf, Heinrich Hoffmann ved en avnazifiseringsdomstol fått betegnelsen «stornazist» og er idømt 5 års fengsel og forbud mot å arbeide som fotograf i 10 år. Hans ærestitel professor, som Hitler ga ham, er fratatt ham. — Og så smiler München-boerne videre og søker å legge en smule retouche over tidens pinaktighet. De er så sikker på at det kommer tider etter disse. —

NEI, NA BEGYNNER DET Å HASTE!

Det franske forsvarsministerium meddeler at tildelingen av endel medaljer til fortjente soldater fra krigen 1914—18 er blitt forsinket på grunn av krigsutbruddet i 1939. Utbetalingen vil nå bli foretatt og ansøkingene må omgående sendes til ministeriet. — Ja, slik er den franske sendretktighet. De gode allierte burde sende en ekstra delegasjon til Norge og lære, hvorledes medaljeregnet skal arrangeres som det reneste vårvær.

HØR HAR VI NOE

for de resolusjonsivrige med og uten prestekjole her i landet. Malayiske kvinner har sendt de britiske kvinner et nedrop: «Våre barn er nakne og dør av sult, mens tusener av skip forlater våre havner lastet med gods. Vi arbeider femten timer i døgnet for å tjene til en håndfull ris. Vi lider en uavbrutt sult. Våre ulykkelige barn arbeider fra 5 og 6 årsalderen i gruver og fabrikker og på plantaser. De kjenner ikke noe til en lykkelig barndom, de er avkrefte av hardt arbeid og underernæring i den alder da deres barn går på skole. Dere kvinner og mødre i England, som elsker deres barn som vi elsker våre, vil kunne forstå våre lidelser ved å se dem mishandlet og langsomt myrdat på denne måte. Hva vil Dere gjøre for å slanse denne fryktelige for-

«Etter at de allierte tropper i Nord-Norge ble trukket tilbake, og det ikke lenger var mulig for de norske tropper å kjempe videre mot den tyske overmakt måtte, som våre lesere vet, den norske overkommando innstille fiendtlighetene. Den norske krigsmakt her i landet måtte kapitulere. I samband med dette rømte kongen, kronprinsen og Regjeringen til England.

Det forhold at kongen og regjeringen har reist til England og har erklært at de vil kjempe videre sammen med de allierte har skapt en akutt og meget alvorlig situasjon for vårt land. Vi må oppfatte disse handlinger av kongen og regjeringen som en åpen stillingtagen for de allierte i den pågående krig som vil få følger for vårt land. Kongen og regjeringen er ikke lenger i landet, og kan derfor ikke utøve myndighet innenfor landets område. Dette er deres egen sak. Men er de ikke blitt klar over de skjebnesvangre følger som de med sin flukt til England har påført Norge og det norske folk?»

SOSIALISTISK KAMERATKLUBB

Referatet fra det lukkede møte i stortinget om krafteksporten til Danmark er nå offentliggjort og vil være kjent av de fleste. Vi skal nøye oss med etter Morgenbladet å gjengi en uttalelse av Hambro:

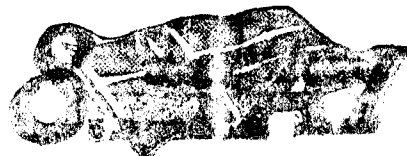
«Hvis Regjeringen vil ødelegge mulighetene for nordisk samarbeid, skal den fortsette med denne sosialistiske kameratklubben av statsråder som på private og halvprivate konferanser drøfter norske anliggender og andre anliggender som om det var deres private småbruk det gjaldt, og ikke Norges fulle suverenitet og Norges konstitusjonelle praksis, slik som den er bygd ut gjennom slektsledd, sa taleren. Det vil ikke komme noe som helst gagnlig ut av disse nordiske konferanser hvis man ikke bygger dem på andre grunnlag enn et rent partimessig, og hvis man ikke sender ut andre eksperter enn dem som direkte står i Regjeringens ledebånd og utpekt av den. I saker av denne art plikter man også å la andre meninger og andre partier få adgang til å bli hørt.»

«Patriotisme og landssvik».

Salgsretten for 2net opplag, 10,490 ekspl., er overlatt

Karl Seeland, Oppegård st. . . der ansetter forhandlere og agenter.

Boken koster kr. 12.— innb.

Vi krever rettsstaten —

(Forts. fra side 1)

drabanter, «isfront» og tyvfront med sine mordere og røvere.

Vi nærer ingen illusjoner lenger. Vi trenger opprydding i «statens store fehus!»

En eksplosjon iblant er ikke nok! Det er justisministeren som har ansvaret. Han er ikke uvitende om hva som er foregått. Når han ikke har evne eller vilje til å gjenopprette «normale rettslige forhold», må han gå, og bør gjøre det uoppfordret! Men i stedet sitter han og forlanger straff over alle som påpeker og påtaler sadismen i «rettsoppgjøret».

Ved eksplosjonen i justisministerens stjernesystem er sadismen blitt åpenbar for all verden.

Justisministeren og hans drabanter har til spesialitet for enhver pris å skandalisere og skitne til alle mennesker i Norge som betydde noe utenom kretsen og kameratene. Dette har vært den skumle og grumsete linje i alt som drabantene har foretatt seg. Og jo flere som måtte lide og bli hengt ut til gatens spott og spe, jo mere fryd og tilfredshet for sadistene. Vi kjenner sadistenes fryd fra retts-salene, fengslene og fangelsirene i disse år!

JUSTISMINISTEREN HAR VEL OGSÅ

et visst kjennskap til de mange som er blitt skutt «etter lov og dom» i fredstid, etter 1945?

Dagens debatt —

(Forts. fra side 3.)

søker å få folk til å tro dette, er et utslag av dette partis hele uredlige politikk. At de andre partiene diltet med, er vel nærmest fordi de med god grunn følger seg medskyldig i den politikk som førte til 9. april. Men derfor er der ikke noen grunn til at vi skal være erendsgutter for mennene av 1830—40. Det var nettopp deres ynkelige forsvarspolitik som gjorde at vi sluttet oss til NS, og så skulle vi nå gå med på at denne stakkarsdommen til Nygårdsvold og Koht har vist at nøytralitetspolitikk ikke duger!

Norge skal ikke føre aggressiv krig, hverken mot Sovjet eller spanjolene.

Det er et mørkt kapittel i historien. Og bare et sadistisk sinnelag kan føle seg tilfreds med tanken på hva som her er foregått.

«Rettsoppjøret» har passet uhyre godt for endel mennesker. Og det er nå større grunn enn noensinne før til å studere de forskjellige typer som står bak «rettsoppjøret» og var med og satte det i scene. Flere av disse var lysende stjerner i sin tid. De fleste lyser nå kun svakt. Noen er allerede sluknet.

Flere vil slukne. Og drabantene vil forsvinne. Deres navne vil bare være knyttet til det historiske skjendelsesverk som til i dag har båret det urette navn «rettsoppjøret».

I OVER ET ÅR HAR POLITIET

gransket den eksploderte drabant. Det var vanskelig å se ham i det sterke lys han ble omgitt av. Andre har vært lettere å finne.

Kravet i dag er gransking av alle som har satt den politiske forfølgelse i gang og holder den ved like.

«Rettsoppjøret» har sprengt seg selv. Råttenskapen er åpenbar for alle.

Fortidens skygger faller faretruende inn over den ene etter den andre.

Og for å få det sanne bilde av «rettsoppjøret» bør dets menn studeres.

Fortids liv, arv og miljø er viktige faktorer til å bedømme mange menns gjerninger.

Det er falt sterke skygger inn over justisministeren og hans «rettsoppgjør». — Solflekkene er allerede blitt for store!

Tilbake til samfunnet

Der snakkes og skrives så vakkert om at tidligere medlemmer av NS skal tas inn i arbeid og samfunn igjen. Teoretisk ja, men hvordan blir det hele gjennomført i praksis? Det er i disse dager i Oslo avslut-

Vår selvstendighets voktere

Dokumentasjoner.

«Jeg kan ikke få det til annet enn at vårt forsvar må nedlegges, hvis vi skal greie å beholde vår fulle selvstendighet — hvis det spørres om det».

(Støstad i Stortinget 4. april 1932).

«Vi kan ikke trygge landets selvstendighet og freden ved å la oss dra med av den agitasjon for opprustning som nu pågår også her hjemme. Tvert imot mener vi at deltakelse i en opprustning eller oppmilitarisering som den som nu kreves av alle såkalte forsvarsvener med forsvarsforeningen i spissen, er uskikket til å sikre freden og er en direkte fare for landets sikkerhet».

(Støstad i Stortinget i 1936)

«Det er ikke bare illusjon, det er også en forbrytelse overfor det norske folk å forsøke å skape en slik oppfatning» at vi kan bygge ut et forsvar av noen større militær verdi.

(Torp i Stortinget i 1936)

«Vårt lands motstandskraft overfor en ytre fiende var ikke og vil aldri kunne være bestemt av vårt militærvesen alene... Jeg vil understreke sterkt de dyperne beveggrunner som arbeiderbevegelsen i alle land hadde for å gå mot militærvesenet: Det var overbevisningen om at det skulle lykkes å komme fram til en verden hvor det var retten og ikke makt som skulle råde. Og denne vår prinsipielle innstilling bærer vi med oss den dag idag. Når det gjelder vår grunninnstilling til spørsmålet om makt og rett, er det ikke skjedd noen forandring hos oss».

(Torp i Stortinget 22. okt. 1948)

Trygve Lie hos gamle —

(Forts. fra side 1)

delingen til Trotsky for å bevege ham til å innstille sin behandling av alle politiske begivenheter og frivillig la sin post sensurere. Trotsky avslo og gjentok dette, da Lie personlig oppsøkte ham. Lie hadde ingenting lovlig adgang til å stille slike krav. Kort tid etter ble det begått innbrudd i Trotsky's bolig. Politiet bragte Lie til Oslo, angivelig for å få hans forklaring på innbruddet. Han ble påny fort til Lie som meget alvorlig forlangte at han skulle la sin post og sine besøk stille under politikkontroll. Trotsky svarte at han fant det å være riktigere at justisministeren åpent lot ham arrestere. Tre dager senere lot Lie utferdige en etter norsk rett illegal forordning, hvorefter uønskede utlendinger kunne interneres. Lie besøkte Trotsky flere ganger i interneringen, men avsløst gjentatte anerkjenninger om at han kunne ta besøk av sine venner for å kunne organisere sin avreise fra Norge. Da Trotsky besvarte seg over at denne behandling var verre enn den politiske fanger fikk under zarismen, svarte Lie, at tidene hadde forandret seg.

sterke sekretariat for dens utøvelse av sovjetrussereen Arlof Sobolew. Som sekretær ble en utvalgt utpekt, og først etter energisk protest fra England ble han erstattet av Lies spesielle venn, den norske oberst Roscher Lund. Lands stedfortreder var den polske kommunist Gustav Gottesmann og sjefen for pressbyrået den russisk-amerikanske kommunist Stanley. En transkriptor ramte under forhandlingene og sluttet seg til de kommunistiske partisaner. Dokumenter og vitneprov ble stjålet av medlemmer i sekretariatet og hemmelige beretninger fra kommisjonen ble utlevert til gjengivelse i Balkankommunistenes presse.

Trygve Lie har gjort sine gamle venner ubetalte tjenester. Har han under sitt Moskva-besøk fått et nytt ordreg på sin beskjening, så det han har sikret seg Sovjets støtte for nye 4 år som generalsekretær? I september vil denne hemmelighet bli oppklart under De forente nasjoners generalforsamling.

GENERALKONSUL P. HARSEM:

«Folkedommen over Rettssvikerne»

kan nå skaffes.

Pris kr. 3,— + porto 25 øre.

Harsems «Utrolig, men sant» på lager. Pris kr. 10,—.

Henvendelse: «8. mai», box 41, Kr.sund N.

«Tilbake til rettsstaten»

er titelen på Forbundets brosjyre: Henvendelsen til Stortinget. Koster kr. 3,—. Fåes ved henvendelse til «8. mai», Kr.sund N.

Til pent og moderne hjem

på Bekkelagshøgda ved Oslo, ønskes en ærlig og flink hushjelp som kan påta seg å stelle to piker på 4 og 6 år, og huset. Far og mor i forretningen. Gjerne N.S. fra 20 til 50 år.

Bill. mrk.: «Famillemedlem nr. 251».

Representativ ung mann

søker stilling. God abnontid, publikumsvant, kontorpraksis, erfaring fra skog-, landbruk- og anleggsvirksomhet.

Bill. mrk.: «Fra høsten», nr. 230.

H. Wilsgård

Båtsfjord

Skipsmegler — fiskeprodukter

Telefon nr. 60

Avskrivning — oversetting

Utfører større avskrivningsarbeider, oversettelser fra og til tysk og engelsk.

Arne Bergsvik,
Billingstad

Kompanjong

søkes til å overta en godt innarbeidet vogn- og hestesko-smie i meget godt strøk.

Bill. mrk.: «Smie», nr. 240.

Også en venn

I Deres blad nr. 16. d. d. har De en artikkel vedr. oberst Adolph Fredrik Munthe.

Den samme herre opptrådte i Quislingsaken som vitne mot Quisling (se s. 233) sin tidligere venn. Vitor Mogens sier således i sin bok: «Tyskerne, Quisling og et annet», side 49: «Hans (altså Quisling) venn, kaptein A. F. Munthe ble sendt til Stockholm, København og Berlin for å samle opplysninger hos politiet på disse steder».

Bekjentskap.

Troende gardeb. i satt alder, som hev fint beligg. gard i turiststrøk, ynskjer belj. med kristelig sinnelag i 34—40 års alder for å ordne med drift av større pensjonat event. hotell. Send oppl. og foto. B. m. «1951-T», nr. 247.

Slåttehjelp

ønskes i 2—3 uker, Mann eller kvinne. Beg. ca. 1. juli.

O. S. Guterud,
Kravik, Nore

Flink husholderske

får plass på middelstor gård i Nord-Østerdal. Bare voksne. Attester og lønnsforlangende. Bill. mrk.: «Snarest nr. 253».

Hjelp trenges!

På høyfjellsgard og pensjonat er plass ledig snarest for 1 kokke og stuepiker samt gårdsgutt. — God lønn. Fredelige vakre omgivelser. Ring Dagali 4.

R. Aasberg, Dagali, Geilo.

Hushjelp søkes

til å stelle huset for 2 personer. Eget værelse. Sentralt, en times reise fra Oslo med buss eller tog.

Bill. mrk.: «Hushjelp», nr. 238.

Hus søkes

utslag av dette partis hele uredlige politikk. At de andre partiene dilter med, er vel nærmest fordi de med god grunn føler seg mektig i den politikk som førte til 9. april. Men derfor er der ikke noen grunn til at vi skal være erendsgutter for mennene av 1930—40. Det var nettopp deres ynkelige forsvarspolitikk som gjorde at vi sluttet oss til NS, og så skulle vi nå gå med på at denne statkarsdommen til Nygårdsvold og Koht har vist at nøytralitetspolitikk ikke duger. Norge skal ikke føre aggressiv krig, hverken mot Sovjet eller spanjolene. Og blir det krig stormaktene imellom så blir ikke vi stående alene, dersom en av partene forsøker å renne oss overende.

Nå derimot, med vår tilslutning til Atlanterhavspakten, er vi bundne på hender og føtter. Vi har tatt parti på forhånd, vi blir krigførende, også i stridigheter som kanskje ikke vedkommer oss det plukk. Og ryker nå USA. og Sovjet i hop, så må den blind være som ikke skjønner at sovjettropper vil oversvemme vårt land. Vi er jo krigførende på USA.s side, og vi har ingen ting vi skulle ha sagt. Amerika er langt borte, England er nå bare en annen rangs makt, og det er ikke godt å vite når det passer dem å komme oss til hjelp, der er andre kanskje mer viktige fronter de først må sette sine styrker inn på. Og hva en stormaktsgaranti er verd, har vi sett i Englands forhold til Polen, for bare å ta et eksempel.

La gå at vestmaktene vinner til slutt, det tror vi jo alle. Men innen den tid må vi rekne med at vårt land er brent og lagt øde, mens konge og regjering vel har søkt asyl over der.

Kanskje må det til, kanskje er vårt folk nå blitt så makkstukket at der må en stormakts bud til for at vi skal holde vårt forsvar i orden. Men sett at vi greide det uten? Da ville nok selv en stormakt betenke seg både lenge og vel, før den gikk på en fredelig og nøytral makt og dermed økte sine motstanderes tall.

Torgny Segerstedt, den svenske professor og redaktør, sa i slutten av 1920-årene disse ord:

All forsvarsnihilisme til tross blir det ikke mulig å få Sveriges ungdom til å gå inn på den tanke at den ikke skal forsvare seg. Selv om det skulle briste, vil den foretrekke å gå til grunne framfor å bøye seg. Det kan godt være at det er tåpelig, men det er den dårskap som ungdommen alltid handler etter og uten hvilken et folk ikke kan bestå.

Dette er stolte ord, verdig sitt opphav og folket med de ærerike minnen. Og det er i denne ånd Sverige har handlet, når det ikke er gått med i Atlanterhavspakten.

Peder Wærholt.

allerede blitt for store!
2014

Tilbake til samfunnet

Der snakkes og skrives så vakkert om at tidligere medlemmer av NS skal tas inn i arbeid og samfunn igjen. Teoretisk ja, men hvordan blir det hele gjennomført i praksis?

Det er i disse dager i Oslo avsluttet et 2 måneders kurs for utdanning av reiseledere og guider i anledning av byens 900 års jubileum. — Kvinner og menn med gode språkkunnskaper ble i en annonse anmodet om å melde seg. De ble alle underkastet en opptakelsesprøve i engelsk, der etter sigende alle sammen ble godkalt.

Så begynte de kurset og arbeidet etter beste evne for å dra nytte av forelesninger og ekskursjoner, tok sin skriftlige eksamen, etterfulgt av en muntlig, enkelte hadde også tilleggsprøver i fransk og tysk, og så ventet de bare på den dagen de skulle få sin autorisasjon som ferdig utdannede reiseledere. Umiddelbart før den skriftlige prøves begynnelse, mandag den 8. mai, måtte alle de nyanmeldte, de såkalte aspiranter — de tidligere autoriserte guider måtte nemlig også gjennomgå eksamen — fylle ut et papir med angivelse av navn, adresse, fødselsår osv. for at alt dette skulle granskes av politiet. Hvor mange tidligere medlemmer av NS som hadde meldt seg til kurset, har jeg ingen formening om, at det nok ikke har vært så ganske få er jeg imidlertid helt sikker på. Om disse hadde de beste kvalifikasjoner, den beste eksamen og den beste utdanning har dette ikke veid det minste for de høye herrer innen politiet. Alle tidligere medlemmer av NS er veid og funnet for lette. Hadde det ikke vært meget reellere om Reisetrafikkforeningen — med Oslo kommune bak seg — i sin annonse straks hadde gjort kjent at tidligere NS-folk ikke hadde noen sjanser, så hadde disse selvsagt ikke meldt seg i det hele tatt. Nå har hverken Reisetrafikkforeningen eller politiet funnet det nødvendig å varsle de «utslukkede» engang.

Er ikke hele denne fremgangsmåten, for å bruke et mildt uttrykk, høyst forkastelig mot en del mennesker som ved dette har gått omkring med et stille håp om arbeid. Hertil kommer all den bortkastede tiden, direkte pengeuttlegg til trikker og busser ved ekskursjoner osv. Jeg synes det hele er så uhorst at det fortjener å bli kjent av en større krets.

kontroll. Trotsky svarte at han ønsket å være riktigere at justisministeren åpent lot ham arrestere. Tre dager senere lot Lie utferdige en etternorsk rett illegal forordning, hvorefter uanskede utlendinger kunne interneres. Lie besøkte Trotsky flere ganger i interneringen, men avslog gjentatte anerkjenninger om at han kunne få ta besøk av sine venner for å kunne organisere sin avreise fra Norge. Da Trotsky besvarte seg over at denne behandling var verre enn den politiske fanger fikk under zarismen, svarte Lie, at tidene hadde forandret seg. Og så kom Trotsky utvisning til Mexico.

NI ÅR SENNERE VAR LIE NORGES UTENRIKSMINISTER

En måned før avslutningen av den annen verdenskrig, den 9. april 1945, tilbød Lie Sovjetunionen felles forsvar av Spitsbergen. Det var et brudd på overenskomsten av 1920, som krevet samtykke av Amerika, England og Frankrike for et sådant skritt. De tre vestmakter var ikke blitt spurt. Lies skritt vakte oppsikt, og det ble forhindre at Sovjet fikk anledning til å befeste Spitsbergen, som ligger nærmere Kanadas artiske besittelser enn noen del av Sovjetsamveldet. Lie avslog å gi noen forklaring på sine Spitsbergen-forhandlinger.

Under sin ledelse av De forente nasjoner har Lie ikke forandret sin holdning. Generalsekretæren treffer selv alle avgjørelser ved ansettelse av personale. Av Lies otte assistenter er tre kommunister eller sympatisører. Assistenten for sikkerhetsrådet er russeren Arkadij Sobolew. Sosialspørsmål behandles av den franske venstresosialist Henri Laugier, rettsspørsmål står under tsjekkosllovakken Ivan Karcno, som igjen har den amerikanske kommunist Abraham Feller som medarbeider. I juni 1946 avskediget Lie den amerikanske assistent John M. Huston, fordi denne hadde holdt en velkomsttale i New York fro general Bor-Komorowski, som var leder for Warschawaoppstanden i 1944.

UNDER KONFLIKTEN MELLOM VESTEN OG SOVJETSAMVELDET

om ramningen av Persia bleerte Lie sikkerhetsrådet om at denne sak ikke hørte inn under rådet og understøttet dermed Gromykos forlangende. Da den greske borgkrig nærmet seg sitt høydepunkt gjorde Lie alt for å forhindre at saken kom fore i sikkerhetsrådet. Borgkrigen i China ble tross hans motstand mot regjeringen Tschian Kai Sjek bragt inn for De forente nasjoners forum. Da sikkerhetsrådet sendte en undersøkelseskomisjon til Grakenland, lot Lie det 79 man-

prov ble stjålet av medlemmer sekretariatet og hemmelige beretninger fra kommisjonen ble utlevert til gjengivelse i Balkankommunistenes presse.

Trygve Lie har gjort sine gamle venner ubetalte tjenester. Har han under sitt Moskvabesøk fått et nytt bidrag på sin betanning, det han har skrevet seg Sovjets statte for nye 4 år som generalsekretær? I september vil denne hemmelighet bli oppklart under De forente nasjoners generalforsamling.

Dette var en kraftig salve. Vi gjen- gir den med forbehold, men den viser at det gjøres i forbundet med det tøfferlike navn.

Gamle notater —

Forts. fra side 1.

sjonsselskap. Han virket tildels som hjelpeprest i Levanger. Vi var gamle venner).

Etter hvert strømmer en masse mennesker til plassen foran kirken. Et musikkorps tar oppstilling på kirketrappen. Fedrelandssangene runger Dalland holder en kort tale.

Etterpå går jeg bort til ham: «Dette var jo festlig. Jeg tenker imidlertid å reise til Beistad i natt. Nøkene til kirken finner du på sokneprestens kontor — på skrivebordet».

«Jeg vil ikke snakke med deg her», sa Dalland. «Ja, farvel da». Jeg rakte ham hånden. Dalland trakk seg bakover, idet han sa: «Jeg tar ikke deg i hånden nå».

En del av de nærmeste la merke til dette. En av dem sprang fram og brølte: «Du skal bli prest i Helvete du». Dermed ga han meg et par ørefikser, så hatten falt av. Jeg grep den i farten og satte den på igjen. «Gå hjem Sandstad», ropte Dalland.

Jeg har imidlertid forskjellige ting å ordne i byen, og finner ingen rimelig grunn til å holde meg hjemme i prestegården, fordi om det er blitt fred i Europa. I Norge var jo krigen definitivt avsluttet 10. juni 1940.

Jeg gleder meg selvfølgelig over freden, til tross for at den desværre betegner kommunistisk seir. Vi kristne ber og arbeider for fred på jord — selv om vilkårene ikke er så ideelle som vi ønsker.

Jeg fortsetter å gå omkring i byen. En liten kar i 15—16-årsalderen følger meg. Han sykler inn på meg bakfra og forsøker gang på gang å slå hatten av meg i forbifarten. Han skal være sønn av feleren. Det sies at den familien skal være helt red-gledende kommunister.

Det er altså. Har nettopp hatt en

I Deres blad nr. 16. d. d. har De en artikkel vedr. oberst Adolph Fredrik Munthe.

Den samme herre opptrådte i Quislingsaken som vitne mot Quisling (se s. 233) sin tidligere venn. Vitor Mogens sier således i sin bok «Tyskerne, Quisling og vi andre», side 49: «Hans (altså Quislings) venn, kaptein A. F. Munthe ble sendt til Stockholm, København og Berlin for å samle opplysninger hos politiet på disse steder»

Som kjent fikk Quisling offentlig bevilgning på kr. 10,000 for å samle beviser for at Arbeiderpartiet hin gang stod i ledtog med Sovjet og mottok russiske penger i 1928—29.

Quisling skaffet jo disse beviser og da bl. a. ved hjelp av overmerite A. F. Munthe som Arbeiderpartiet ifølge Deres artikkel, — nå har utnevnt til militærattasje i London!

I samme bok av Mogens (side 46) fremgår det at samme herr Munches ikke var langt unna det til tid opplyste pepperoverfall på Quisling Herr A. F. Munthe må ha et mangfoldig sinn. Det må en st. AHA

ganske interessant opplevelse: Jeg hører fru Stenseths klare stemme: «Presten Sandstad! Her er to unge menn, som vil snakke med Dem». — (Stenseth var rektor ved Levanger Lærerskole. Han bodde i den rummelige prestegården til «frigjoringen». Stenseths var høyt kultiverte og kristne mennesker. Senere opphold i fangeleiren knekket Stenseths gode helbred. Han døde forholdsvis kort tid etter løslatelsen fra vararets-arresten).

Jeg går ned og møter i entreen to beduggede unge menn. Kommet hun på kontoret, byr jeg dem stoler. De foretrekker imidlertid å sette seg på skrivebordet.

Uten videre innledning sier den ene: «Du er nazist da. Vi er kommunister — derfor er vi dødsfiender» «Å — vi behøver vel ikke nettopp være dødsfiender, om vi har en noe divergerende politisk oppfatning. Vi er jo alle nordmenn».

«Kom ikke med utflakter. Vi er dødsfiender. Det står i avisa og det, og de kan da vel ikke trekke løgn».

«Å, det hender da at det er noe overdrevet, det som står i avisene».

«Men offer blei du nazist?»

«Jeg har alltid vært kristen sosialist med nasjonal innstilling. Det falt da naturlig å bli med i NS. Vårt program er både kristelig, sosialt og nasjonalt».

«Du er ingen sosialist. Du er berre nazist. Vi har våpen, og nu er du vel redd?»

«Hva skal jeg være redd for? Har jeg gjort noe galt?»

«Ja, du har preka nazlame i kjerka»

er plass ledig snarest for 1 kokke og stuepiker samt gårdsgutt. — God lønn. Fredelige vakre omgivelser. Ring Dagali 4. R. Aasberg, Dagali, Geilo.

Hushjelp søkes

til å stelle huset for 2 personer. Egget væreise. Sentralt, en timens reise fra Oslo med buss eller tog. Bill. mrk. «Hushjelp», nr. 238.

Hus søkes

Lite hus på landet ca. 5X10 m., helårsbolig leies eller kjøpes. Gjerne gammelt når lønnsomt å reparere. Eller del av større hus leies. Noe lettere landarb. kan ytes av fam. Bill. mrk. «Avsatt prest nr. 252».

Opphold søkes.

Ingeniør (N. S.), rekonvalesent etter norsk fengselsopphold, søvnløshet, søker opphold på rolig gård hos N. S.-folk mot deltakelse i lettere arbeide. Konferanse gjennom bill. mrk. «Opp-trening» nr. 254.

Nordnørspostens Trykkeri

«Nei, mine venner, der tar dere feil. I kirken har jeg talt Guds ord purt og rent — slik som jeg forstår det».

«Ja, du er nå i hvert fall en matpredikant — som de andre emissæran og prestan. De emissæran her i Levanger og Frol er noen ekte matpredikanter».

«Det er meget mulig. Jeg kjenner dem ikke så nøye».

«Alle som sier at de taler Guds ord, tenker berre på fortjenesten» sier den ene.

«Nei, ikke alle», svarer den andre. «Far min taler Guds ord. Han har aldri en øre i fortjeneste av det».

«Det er gledelig å høre at Deres far er en personlig kristen. Det burde De også bli. Det er bedre enn å være kommunist».

«Presten har rett i det», sa han stille, idet han flyttet seg fra skrivebordet ned på en stol. Den andre gjorde likeså.

Etter en liten pause sier den første: «Du Sandstad — du må be for meg. Du må gi meg handa på at du vil be for meg».

«Det gjør jeg så gjerne». Jeg rakte ham hånden.

Da sier den andre: «Du må be for meg og. Du må gi meg og handa på at du vil be for meg og».

«Det skal jeg ikke glemme».

Pent og stille forlater de presteboligen. Det er over midnatt. Jeg må skynde meg til stasjonen for å nå toget.